

МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО
ФАКУЛЬТЕТ ІНФОРМАТИКИ, МАТЕМАТИКИ ТА ЕКОНОМІКИ
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ І ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

Назва освітнього компоненту <i>Нормативний/вибірковий</i>	Освіта дорослих <i>вибірковий</i>
Рівень вищої освіти Спеціальність Освітня програма	Другий (магістерський)
Рік викладання/ Семестр/ Курс (рік навчання)	2023-2024/I семестр/2 рік навчання
Викладач	Кожевникова Алла Власівна
Профайл викладача	http://fim.mdpu.org.ua/fakultet-informatiki-matematiki-ta/kafedra-pedagogiki-ta-pedagogichnoyi-m/sklad-kafedri-pedagogiki-ta-pedagogichnoyi-majsternosti/kozhevnykova-alla-vlasivna/
Контактний тел.	0684507428
E-mail:	Kozhevnykova_Alla@msspu.edu.ua
Сторінка освітнього компонента на сайті центру освітніх дистанційних технологій МДПУ імені Богдана Хмельницького	https://dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=5725
Консультації	<i>Очні консультації: щочетверга, згідно з графіком роботи кафедри педагогіки і педагогічної майстерності.</i> <i>Онлайн-консультації: через систему ЦОДТ МДПУ ім. Б.Хмельницького.</i>

1. АНОТАЦІЯ

Курс дисципліни «Освіта дорослих» знайомить здобувачів другого рівня вищої освіти денної та заочної форм навчання зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки з теорією та методикою освіти дорослих у контексті безперервного становлення особистості. Вивчення курсу передбачає розкриття актуальних дидактичних проблем сучасної вищої школи, оволодіння здобувачами вищої освіти технологіями організації навчання дорослих, засвоєння досвіду розбудови та особливостей реформування української вищої школи відповідно до євроінтеграційних процесів.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Метою викладання навчальної дисципліни «Освіта дорослих» є набуття студентами теоретичних знань та практичних умінь щодо теорії та методики освіти дорослих у контексті безперервного становлення особистості та оволодіння технологіями організації навчання дорослих.

Завданнями курсу є осмислення предмету, об'єкту андрагогіки, ролі освіти в житті та діяльності дорослої людини; прогнозування розвитку освіти дорослих як загально-цивілізаційного процесу; вивчення становлення і розвитку освіти дорослих у світі і в Україні; розробка, опис і систематизація понятійного апарату для системи освіти дорослих; розвиток активної позиції дорослого в процесі освіти; підготовка до взаємодії з учасниками освітнього процесу і соціальними партнерами, базуючись на толерантному сприйняттю їх соціальних, етноконпрофесійних і культурних відмінностей.

У результаті вивчення навчального курсу студенти повинні: **знати:** - технології управління та організації навчання дорослого населення; - складання планів підвищення кваліфікації персоналу; - аналізу роботи та ефективності системи навчання дорослого населення; - організації навчання соціально незахищених верств населення. **уміти:** - застосовувати методи та прийоми педагогічного впливу на дорослу особистість; - використовувати знання з педагогіки в організації навчання, управлінні колективом, стимулюванні соціальної активності особистості; - застосовувати методи педагогічного дослідження у вивченні та впровадженні ефективних форм і методів навчання і виховання дорослих; - дотримуватись в своїй діяльності професійно-педагогічних етичних норм; – підтримувати й формувати сприятливий для успішної педагогічної діяльності соціально-психологічний клімат в колективі.

3. ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКІ НАБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС ОПАНУВАННЯ КУРСОМ

1. Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні професійні завдання і проблеми у галузі освіти, що передбачає дослідницьку та інноваційну діяльність в динамічних умовах закладу вищої освіти

2. Загальні компетентності (ЗК)

ЗК1.Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК2.Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК3.Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК4.Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК7.Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК8.Здатність діяти соціально відповідально і свідомо, протистояти проявам дискримінації.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

СК3. Здатність враховувати різноманітність, індивідуальні особливості студентів у плануванні та реалізації освітнього процесу в закладі освіти.

СК6. Здатність управляти стратегічним розвитком команди в педагогічній, науково-педагогічній та науковій діяльності.

СК7. Критичне осмислення проблем у сфері освіти, педагогіки й на межі галузей знань.

СК8. Здатність інтегрувати знання у сфері освіти/педагогіки та розв'язувати складні задачі у мультидисциплінарних та міждисциплінарних контекстах.

4. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

РН3.Формувати педагогічно доцільну партнерську міжособистісну взаємодію, здійснювати ділову комунікацію, зрозуміло і недвозначно доносити власні міркування, висновки та аргументацію з питань освіти і педагогіки до фахівців і широкого загалу, вести проблемно-тематичну дискусію.

РН4. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами усно і письмово для обговорення результатів освітньої, професійної діяльності, презентації наукових досліджень та інноваційних проєктів.

РН5. Організовувати освітній процес на основі студентоцентрованого, компетентнісного, контекстного підходів та сучасних досягнень освітніх, педагогічних наук, управляти навчально-пізнавальною діяльністю, об'єктивно оцінювати результати навчання здобувачів освіти.

РН7.Створювати відкрите освітньо-наукове середовище, сприятливе для здобувачів освіти та спрямоване на забезпечення результатів навчання, впровадження гендерної рівності у зміст, організацію та управління освітнім процесом.

5. ОБСЯГ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Вид заняття	лекції	практичні заняття	самостійна робота
Кількість годин – 120 годин (ECTS – 4 кредити)	20	20	80

6. ПОЛІТИКА

Політика щодо дедлайнів та перескладання: всі види робіт необхідно виконувати у визначені строки.

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Пропущені заняття відпрацьовуються протягом 2 тижнів на кафедрі в часи консультацій викладача. Питання щодо курсу можна задати викладачу через мережу Facebook, MOODLE або E-mail.

Політика щодо академічної доброчесності: списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування (наприклад, програма Kahoot, сервіс MOODLE).

Політика щодо відвідування: відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За б'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

На заняттях вітаються прояви креативності та індивідуальний підхід до кожного здобувача вищої освіти.

При оцінюванні враховується активність і відвідуваність занять.

7. СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

7.1 СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ЗАГАЛЬНА)

Кількість годин	Тема	Форма діяльності (заняття, кількість годин)	Література	Завдання	Вага оцінки	Термін виконання
БЛОК 1. Андрагогіка						
10	Тема 1. Андрагогіка у системі сучасного людинознавства	Лекційне заняття (2 год.) Семінарське заняття (4 год.) Самостійна робота (10 год.)	1, 4, 5, 7, 14, 15	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття	0,14	До наступного заняття за розкладом
10	Тема 2. Доросла людина як суб'єкт освіти і навчання	Лекційне заняття (2 год.) Семінарське заняття (4 год.) Самостійна робота (10 год.)	2, 4, 6, 11, 12	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття	0,14	До наступного заняття за розкладом
6	Тема 3. Освіта дорослих у загальноцивілізаційному контексті	Лекційне заняття (2 год.) Семінарське заняття (2 год.) Самостійна робота (12 год.)	1, 2, 3, 6, 8, 10	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до	0,14	До наступного заняття за розкладом

				практичн ого заняття		
6	Тема 4. Неперервна освіта як фактор розвитку дорослої людини	Лекційне заняття (2 год.) Семінарське заняття (2 год.) Самостійна робота (12 год.)	1, 4, 9, 10, 13, 14, 15	Опрацюва ти лекційний матеріал, підготува тися до практичн ого заняття	0,14	До наступного заняття за розкладом
БЛОК 2. Професійна етика						
10	Тема 5. Соціально-педагогічні аспекти освіти дорослих	Лекційне заняття (2 год.) Семінарське заняття (2 год.) Самостійна робота (12 год.)	1, 3, 7, 9, 10, 12	Опрацюва ти лекційний матеріал, підготува тися до практичн ого заняття	0,14	До наступного заняття за розкладом
10	Тема 6. Методи і форми організації навчання дорослих	Лекційне заняття (2 год.) Семінарське заняття (4 год.) Самостійна робота (12 год.)	1, 2, 3, 6, 8, 10	Опрацюва ти лекційний матеріал, підготува тися до практичн ого заняття	0,14	До наступного заняття за розкладом
8	Тема 7. Системи навчання різних категорій дорослих	Лекційне заняття (2 год.) Семінарське заняття (4 год.) Самостійна робота (12 год.)	1, 4, 9, 10, 13, 14, 15	Опрацюва ти лекційний	0,14	До наступного заняття за розкладом

				матеріал, підготува тися до практичн ого заняття		
--	--	--	--	--	--	--

7. 2 СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ЛЕКЦІЙНИЙ БЛОК)

Тема лекційного заняття	Зміст лекційного заняття
1. Андрагогіка у системі сучасного людинознавства	Поняття про андрагогіку як науку. Становлення і розвиток андрагогіки. Місце андрагогіки в системі наук. Понятійний апарат андрагогіки.
2. Доросла людина як суб'єкт освіти і навчання	Поняття дорослої людини в андрагогіці. Періодизації та кризи дорослого життя людини. Психологічні особливості дорослих учнів. Ставлення дорослих до навчання та освіти. Проблеми дорослих учнів.
3. Освіта дорослих у загальноцивілізаційному контексті	Освіта як соціокультурний феномен. Концептуальні засади розвитку освіти дорослих. Законодавче і нормативно-правове забезпечення освіти дорослих. Професіоналізація освіти дорослих.
4. Неперервна освіта як фактор розвитку дорослої людини	Сутність і значення неперервної освіти. Мета, завдання і принципи неперервної освіти. Розвиток неперервної освіти в Україні. Освіта дорослих у структурі освіти впродовж життя.
5. Соціально-педагогічні аспекти освіти дорослих	Освіта дорослих як соціальний інститут. Психолого-педагогічні основи організації освіти дорослих. Сутність і специфічні особливості андрагогічного процесу. . Основні закономірності та принципи навчання дорослих. Чинники мотивації навчальної діяльності дорослої людини.
6. Методи і форми організації навчання дорослих	Емпірична модель процесу навчання (Experiential Learning Model) Д. Колба як основа організації навчальної діяльності дорослої людини. Комбіноване навчання у системі освіти дорослих. Тренінгові технології в освіті дорослих. Групова взаємодія в організації навчання дорослих. Веб-квест як проект у навчанні дорослих.
7. Системи навчання різних категорій дорослих	Особливості систематизації різних категорій дорослого населення як цільової аудиторії освіти. Бар'єри та стратегія підвищення освітнього рівня дорослих з особливими потребами. Освіта і просвіта батьків, членів родин як проблема

	андрагогіки. Освіта дорослих засуджених у пенітенціарних установах. Центри освіти дорослих як заклади неформальної освіти. Музейна педагогіка: потенціал для навчання і розвитку дорослих. Освітній туризм у навчанні дорослих. Науковий туризм як інструмент професійного розвитку дорослих.
--	---

7.3. СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ)

Тема заняття	Зміст заняття
1. Андрагогіка у системі сучасного людинознавства	Деякі автори розглядають андрагогіку як галузь педагогіки, що ґрунтується на досягненні педагогічної теорії і практики, інші вважають її самостійною наукою, предметом якої є теорія і практика освіти дорослих. Чію позицію Ви поділяєте? Обґрунтуйте свою відповідь. Як від етапу до етапу розвитку андрагогіки збагачувалось уявлення про мету, функції і засоби освіти дорослих? Чи можна погодитись із твердженням, що об'єктом андрагогіки є доросла людина? Охарактеризуйте предмет андрагогіки.
2. Доросла людина як суб'єкт освіти і навчання	Назвіть специфічні характеристики, притаманні дорослій людині. Як Ви розумієте поняття «дорослість» і «зрілість»? Як освіта допомагає дорослій людині усвідомлювати проблеми дорослого життя? Визначить і охарактеризуйте етапи, на які поділяють життя дорослої людини. Розкрийте основні психофізіологічні закономірності розвитку дорослих і можливості їх врахування у діяльності андрагога. Проаналізуйте особливості ставлення дорослих учнів до навчання. Опишіть кризи розвитку особистості дорослої людини. Дайте визначення кризового періоду. У чому полягають особливості кризи самоідентифікації фахівця?
3. Освіта дорослих у загальноцивілізаційному контексті	Назвіть специфічні характеристики освіти як соціокультурного феномену. Як Ви розумієте поняття «професіоналізація освіти дорослих»? Що Ви розумієте під соціально-освітнім процесом? Поясніть сутність тези «освіта - єдиний цивілізований шлях піднесення особистості і вивільнення її потенційних творчих можливостей». Розкрийте основні завдання нормативно-правового забезпечення

	освіти дорослих. Проаналізуйте концептуальні засади розвитку освіти дорослих. У чому полягає нагальна потреба освіти дорослих у сучасних умовах?
4. Неперервна освіта як фактор розвитку дорослої людини	Розкрийте роль неперервної освіти у сучасних умовах. Визначте чинники, що сприяли розвитку неперервної освіти в Україні. Розкрийте основні цілі та завдання неперервної освіти. Проаналізуйте місце освіти дорослих у структурі неперервної освіти людини. У чому полягає сутність і завдання інформальної освіти?
5. Соціально-педагогічні аспекти освіти дорослих	Охарактеризуйте освіту як чинник адаптації та розвитку особистості дорослої людини. У чому полягає неоднозначність життєвого і професійного досвіду дорослих в освіті? Розкрийте специфічні особливості мети в андрагогічній моделі навчання? Поясніть сутність педагогічної взаємодії в андрагогічній моделі навчання. Визначте основні мотиви навчальної діяльності дорослих. Поясніть сутність і значення психолого-андрагогічної діагностики. Охарактеризуйте принципи навчання дорослих. Поясніть як Ви розумієте те, що андрагогічні принципи не лише не суперечать педагогічним принципам, але й утворюють єдине ціле, частково розвиваючи їх і корелюючи з ними.
6. Методи і форми організації навчання дорослих	Розкрийте розвивальний потенціал комбінованого навчання в системі освіти дорослих. Назвіть притаманні ознаки навчальної групи дорослих. Охарактеризуйте групову взаємодію як навчальну діяльність дорослих. Дайте коротку характеристику етапів підготовки і проведення тренінгів. Обґрунтуйте переваги і недоліки соціального театру. У чому полягає специфіка освітнього квесту?
7. Системи навчання різних категорій дорослих	Визначіть та охарактеризуйте канали реалізації неперервної освіти. Як змінилися цілі, функції, форми організації та засоби неформальної освіти дорослих? Назвіть основні напрями вдосконалення і розвитку фахівця в умовах системи неперервної освіти. Розкрийте сутність музейної педагогіки. Охарактеризуйте місце і значення музейної педагогіки в освіті дорослих. У чому сутність і специфіка освітнього і наукового туризму в освіті дорослих?

7.4 СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ТЕМИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ)

Тема для самостійного опрацювання	Зміст теми
1. Андрагогіка у системі сучасного людинознавства	Проаналізуйте десять заповідей творчої особистості за книгою «Десять заповідей творческой личности» (П. Вайнцвайг). . Студіюйте літературу з теми «Основні психофізіологічні закономірності розвитку дорослих і можливості їх урахування у діяльності андрагога». Оформіть у вигляді реферативного огляду. Доберіть необхідні джерела для розкриття теми «Освітні орієнтації дорослих». Віднайдіть інформацію та виробіть спільну позицію щодо проблеми: «Кризи розвитку особистості дорослої людини».
2. Доросла людина як суб'єкт освіти і навчання	Проаналізуйте десять заповідей творчої особистості за книгою «Десять заповідей творческой личности» (П. Вайнцвайг). Студіюйте літературу з теми «Основні психофізіологічні закономірності розвитку дорослих і можливості їх урахування у діяльності андрагога». Оформіть у вигляді реферативного огляду. Доберіть необхідні джерела та інформацію для розкриття теми «Освітні орієнтації дорослих». Оформіть у вигляді статті до збірника наукових праць. За запропонованим алгоритмом віднайдіть інформацію та виробіть спільну позицію щодо проблеми: «Кризи розвитку особистості дорослої людини».
3. Освіта дорослих у загальноцивілізаційному контексті	Проаналізуйте освітні завдання, які, на ваш погляд, постають перед сучасною дорослою людиною на щаблях персоналізації, індивідуалізації, універсалізації. Які з цих завдань актуальні для вас особисто? Чи згодні Ви з висловленням: «Освіта дорослих - ключ до XXI століття»? Обґрунтуйте свою позицію. Складіть бібліографію (список літератури, що складається з 10 джерел) з проблеми «Реформи освіти у сучасному світі: глобальні і регіональні тенденції».
4. Неперервна освіта як фактор розвитку дорослої людини	У практиці освіти дорослих на Заході широко застосовують різні поняття, які стосуються неперервної освіти: - освіта дорослих; - перманентна освіта; - тривала освіта; - освіта впродовж життя (довічна освіта); - освіта, що відновлюється; - подальше навчання; - післядипломне навчання; - компенсаторне навчання.

	Запропонуйте своє тлумачення кожному поняттю. Що в них спільного? Чим, на ваш погляд, різняться ці поняття? Проаналізуйте визначення неперервної освіти на основі аналізу різних підходів зарубіжних і вітчизняних вчених. Доберіть необхідні джерела (список літератури 10 джерел) та віднайдіть інформацію для розкриття теми «Розвиток освіти дорослих в Україні у контексті реалізації міжнародних програм».
5. Соціально-педагогічні аспекти освіти дорослих	Деякі дослідники вважають, що у системі освіти дорослих усе більшого значення набувають неформальна та інформальна освіта. Представте й обґрунтуйте свою позицію. Розробіть порівняльну таблицю педагогічних та андрагогічних принципів навчання. Знайдіть спільне і відмінне між ними. Напишіть реферат на тему: «Переваги андрагогічної моделі навчання».
6. Методи і форми організації навчання дорослих	Розкрийте специфіку емпіричної моделі процесу навчання Д. Колба як основу організації навчальної діяльності, здійснюючи порівняльний аналіз із традиційними моделями навчання. Підготуйте наукове повідомлення на тему: «Місце Інтернету в освіті дорослих».
7. Системи навчання різних категорій дорослих	Підготуйте презентацію на тему: «Музейна педагогіка як ресурс освіти дорослих».

8. МЕТОДИ ТА ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Методи, які будуть використані для оцінювання результатів навчання:

- усний;
- письмовий (перша ті друга контрольні точки);
- тестовий контроль;
- контроль виконання завдань самостійної роботи (реферати, есе, презентації, творчі проекти тощо)
- підсумковий (семестровий) – екзамєн.

Періодичний контроль складається з двох контрольних робіт (перша ті друга контрольні точки).

Контрольна робота включає тестові завдання та відповіді на два розгорнуті питання.

Екзаменаційний білет включає тестові завдання та відповіді на два розгорнуті питання з усіх тем, які входять до програми освітнього компоненту (екзамен не передбачено).

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДНО ДО ВИДІВ КОНТРОЛЮ

Контроль за видами діяльності здобувачів вищої освіти здійснюється шляхом поточного оцінювання знань (під час семінарських занять), контролю виконання завдань самостійної роботи (есе, презентації, творчі проекти), періодичного контролю періодична контрольна робота, екзамену. За результатами суми двох періодичних контрольних робіт, оцінки за поточний контроль та екзаменаційної оцінки виставляється підсумкова оцінка за національною, 100-бальною шкалами і ECTS.

Загальна система оцінювання курсу

За семестр з курсу дисципліни проводяться два періодичні контролі (ПКР), результати яких є складником результатів контрольних точок першої (КТ1) і другої (КТ2). Результати контрольної точки (КТ) є сумою поточного (ПК) і періодичного контролю (ПКР): $КТ = ПК + ПКР$. Максимальна кількість балів за контрольну точку (КТ) складає 50 балів. Максимальна кількість балів за періодичний контроль (ПКР) становить 60 % від максимальної кількості балів за контрольну точку (КТ), тобто 30 балів. А 40 % балів, тобто решта балів контрольної точки, є бали за поточний контроль, а саме 20 балів. Результати поточного контролю обчислюються як середньозважена оцінок ($X_{ср}$) за діяльність здобувача на практичних (семінарських) заняттях, що входять в число певної контрольної точки. Для трансферу середньозваженої оцінки ($X_{ср}$) в бали, що входять до 40 % балів контрольної точки (КТ), треба скористатися формулою: $ПК = (X_{ср}) * 20 / 5$. Таким чином, якщо за поточний контроль (ПК) видів діяльності здобувача на всіх заняттях $X_{ср} = 4.1$ бали, які були до періодичного контролю (ПКР), то їх перерахування на 20 балів здійснюється так: $ПК = 4.1 * 20 / 5 = 4.1 * 4 = 16.4 // 16$ (балів). За періодичний контроль (ПКР) отримано 30 балів. Тоді за контрольну точку (КТ) буде отримано $КТ = ПК + ПКР = 16 + 30 = 46$ (балів).

Здобувач вищої освіти має право на підвищення результату тільки одного періодичного контролю (ПКР) протягом двох тижнів після його складання у випадку отримання незадовільної оцінки.

Підсумковим контролем є екзамен, на його складання надається 100 балів за виконання тестів (або задач чи завдань іншого виду). Загальний рейтинг з дисципліни (ЗР) складається з суми балів (Е), отриманих на екзамені, і підсумкової оцінки (ПО) та ділиться навпіл. $ЗР = (ПО + Е) / 2$.

Здобувач, який навчається стабільно на «відмінні» оцінки і саме такі оцінки має за періодичні контролю, накопичує впродовж вивчення навчального курсу 90 і більше балів, має право не складати екзамен з даної дисципліни.

Здобувач зобов'язаний відпрацювати всі пропущені семінарські заняття протягом двох тижнів. Невідпрацьовані заняття (невиконання навчального плану) є підставою для недопущення здобувача до підсумкового контролю.

Критерії оцінювання поточного контролю на семінарських заняттях (усне, письмове опитування):

«5» – здобувач в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі розрахункові / тестові завдання. Здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.

«4» – здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість розрахункових / тестових завдань. Здобувач здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, у яких можуть бути окремі несуттєві помилки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.

«3» – здобувач в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових розрахунків, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину розрахункових / тестових завдань. Має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.

«2» – здобувач не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових розрахунків, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив окремі

розрахункові / тестові завдання. Безсистемно відділяє випадкові ознаки вивченого; не вміє зробити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки.

Критерії оцінювання періодичного контролю

Контрольна робота включає тестові завдання та відповіді на два розгорнуті питання. Максимальна кількість балів – 30.

Десять тестових завдань по 1 балу – 10 балів.

Два розгорнуті питання по 10 балів.

Розгорнуті відповіді на 2 завдання оцінюються за 10-бальною шкалою.

10-9 балів: здобувач дає вичерпну відповідь на поставлене питання і виявляє глибокі ґрунтовні знання з певної теми. Спроможний мислити нестандартно, давати оригінальне тлумачення проблем, здатність самостійно інтерпретувати, узагальнювати, робити висновки на основі конкретного матеріалу..

8-7 балів: здобувач правильно і майже в достатньому обсязі дав відповідь на поставлене питання, що підтверджує його глибокі знання з предмета, показав розуміння теми, але ще не зовсім правильно може використати знання на практиці. Має незначні помилки у викладі матеріалу.

6-5 бали: здобувач недостатньо орієнтується в матеріалі, не завжди може самостійно проаналізувати запропонований матеріал; не дає вичерпної відповіді на контенті питання.

4-3 бали: здобувач допускає суттєві помилки у викладі матеріалу, порушує логіку відповіді, відтворює матеріал на елементарному рівні.

1-2 балів: здобувач не зміг викласти зміст питання, погано орієнтується в матеріалі, допускаючи при цьому суттєві неточності.

0 балів: відповідь відсутня

Критерії оцінювання підсумкового (семестрового) контролю

Підсумковий контроль з дисципліни «Історія освіти» відбувається у формі екзамену.

Екзаменаційний білет включає тестові завдання та відповіді на два розгорнуті питання. Максимальна кількість балів 100.

Тестові задання 40 тестів по 1 балу.

Розгорнуті відповіді на два завдання оцінюються за 30-бальною шкалою.

25-30 балів: здобувач дає вичерпну відповідь на поставлене питання і виявляє глибокі ґрунтовні знання з певної теми. Спроможний мислити нестандартно, давати оригінальне тлумачення проблем, здатність самостійно інтерпретувати,

узагальнювати, робити висновки на основі конкретного матеріалу. Здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.

19-24 балів: здобувач правильно і майже в достатньому обсязі дав відповідь на поставлене питання, що підтверджує його глибокі знання з предмета, показав розуміння теми. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації.

13-18 бали: здобувач недостатньо орієнтується в матеріалі, поверхово сприймає його зміст, не завжди може самостійно проаналізувати запропонований матеріал. Не здатен виділяти суттєві ознаки вивченого.

7-12 бали: здобувач допускає суттєві помилки у викладі матеріалу, порушує логіку відповіді, відтворює матеріал на елементарному рівні. Допускає багато суттєвих помилок у викладенні матеріалу.

1-6 балів: здобувач не зміг викласти зміст питання, погано орієнтується в матеріалі. Безсистемно відділяє випадкові ознаки вивченого.

0 балів: відповідь відсутня.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Архипова С. П. Основи андрагогіки: навч. посібник. Черкаси-Ужгород : Мистецька лінія, 2002. 184 с.
2. Громкова М. Т. Андрагогіка: теорія і практика образования взрослых: учебное пособие для системы дополнительного профессионального образования. М.: ЮНИТИ. Дана, 2005. 495 с.
3. Десятов Т. М. Тенденції розвитку освіти дорослих: європейський досвід. Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи. 2014. Вип. 1. С. 182-190.
4. Дзюба Т. М., Коваленко О. Г. Психологія дорослості з основами геронтології : навч. посібник; за ред. В.Ф. Моргуна. К. : Видавничий Дім «Слово», 2013. 264 с.
5. Концептуальні засади розвитку освіти дорослих: світовий досвід, українські реалії і перспективи : збірник наукових статей / [кол. авторів]; за ред. Кременя В. Г., Ничкало Н. Г.; укл. Аніщенко О. В., Лук'янова Л. Б. К. : Знання України, 2018. 616 с.
6. Кулюткин Ю. Н. Психология обучения взрослых. М.: Просвещение, 1985.
7. Лук'янова Л. Б., Аніщенко О. В. Освіта дорослих: короткий термінологічний словник. К.; Ніжин: Видавець ПП Лисенко М. М., 2014. 108 с.
8. Марчук А. В. Андрагогіка: навч. посібник. Львів : ЛьвДУВС, 2020. 300 с.

9. Маслова В. В. Основн андрагогики. Терминологический словарь-справочник / сост. В. В. Маслова. Мариуполь, 2004. 19 с.
10. Огієнко О. І. Андрагогічний підхід у неперервній освіті дорослих: метод. рекомендації. К.; Суми: Сумський ДПУ ім. А. С. Макаренка, 2007. 40 с.
11. Огієнко О. І. Тенденції розвитку освіти дорослих у скандинавських країнах. Суми : ПВП «Еллада-3», 2008. 444 с.
12. Освіта дорослих : термінологічний словник / Лариса Лук'янова, Олена Аніщенко. К.; Ніжин : Видавець Лисенко М. М., 2014. 125 с.
13. Сисоєва С. О. Інтерактивні технології навчання дорослих: навчально-методичний посібник / НАПН України, Ін-т педагогічної освіти і освіти дорослих. К.: ВД «ЕКМО», 2011. 324 с.
14. Сігаєва Л. Є. Концепція розвитку освіти дорослих в Україні. К.: ЕКМО, 2009. 44 с.
15. Управління закладом позашкільної освіти: сучасні тренди, співпраця, проекти: посібник / за науковою редакцією, упорядкуванням О. Просіної, Я. Швень. Біла Церква, ТОВ "Білоцерквдрук". 252 с.

Допоміжна

1. Войтко В. В. Андрагогічні основи організації навчання дорослої людини. Андрагогічні засади післядипломної освіти: зб. матер. Всеукр. наук.-метод. інтернет-конфер., м. Кіровоград, 20-28.04.2015 р. / уклад. О.Е.Жосан. Кіровоград : КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського», 2015. С. 24-34.
2. Гохстрат Е., Гейн А. В. Теорія навчання Девіда Колба в музеї. Мрійник. Мис-литель. Прагматик. Діяч / пер. з голланд. Н. Карпенко. К.: Видавець Чередниченко А. М., 2015. 96 с.
3. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; гол. ред. В. Г. Кремень. К. : Юрінком. Інтер., 2008. 1040 с.
4. Європейський союз - Україна: освіта дорослих: збірник матеріалів форуму до Міжнародних днів освіти дорослих в Україні (м. Київ, 4-6 листопада 2014 р.) [кол. авторів]. К.; Ніжин: Видавець ПП Лисенко М. М., 2015.
5. Загірня М. Спогади / упоряд. Неживої Л. Л. Луганськ: Видавництво «Шлях», 1999. 160 с.
6. Зель І. О. Формування андрагогічної компетентності у студентів гуманітарних факультетів класичних університетів. Ніжин, 2009. 235 с.
7. Караманов О. В. Музейна педагогіка і ЗТЕАМ-освіта нові можливості для інновацій. Музейна педагогіка - проблеми, сьогодення, перспективи. Матеріали п'ятої науково-практичної конференції (28-29 вересня 2017 р.). К., 2017. С. 44.
8. Квас О. Музейна педагогіка як інструмент розширення освітнього простору. Молодь і ринок. № 5 (172). 2019.

9. Лазоренко Олена. Філософія освіти дорослих в контексті практичної парадигми пожиттєвого навчання: європейський приклад для України. Філософія освіти. 2011. № 1-2. С. 255-266
10. Міхно О. П., Матвійчук О. Є. Музейна андрагогіка як напрям співпраці Педагогічного музею України та Інституту післядипломної педагогічної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка. Короленківські читання 2016. «Бібліотеки, архіви, музеї: інтеграція до світового наукового та історико-культурного простору» : матеріали XIX Міжнар. наук.-практ. конф. Харків, 12 жовт. 2016 р. У 2 ч. Ч. 2. [уклад. О. П. Куніч; редкол.: В. Д. Ракитянська (голова) та ін.]. Харків, 2017. С. 139-147.
11. Музиченко Я. Активні й інтерактивні освітні технології в музейних програмах. Музейна педагогіка - проблеми, сьогодення, перспективи : матеріали П'ятої наук.-практ. конф. (28-29 вересня 2017 р.) / Національний Києво-Печерський історико-культурний заповідник. К., 2017. 132 с.
12. Ничкало Н. Г. Андрагогіка в системі педагогічних наук. Освіта дорослих : теорія, досвід, перспективи: зб. наук. пр. / Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України. К., 2009. Вип. 1. С. 7-20.
13. Освіта впродовж життя: соціальні запити, сучасні виклики та пріоритети в реалізації : матеріали конференції. К., 22 березня 2018 року. К., 2018. 181 с.
14. Освіта дорослих : енциклопедичний словник / за ред. В. Г. Кременя, О. В. Ковбасюка; НАПН України, Нац. акад. держ. упр. при Президентові України [та ін.]. К. : Основа, 2014.
15. Павлик Н. П. Зарубіжний досвід організації неформальної освіти. Наукові записки. Серія «Психолого-педагогічні науки» (Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя) / за заг. ред. Є. І. Коваленко. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2016. № 1. С. 264-273.
16. Преснер Р. Форми освіти дорослих у системі післядипломного навчання. Актуальні питання гуманітарних наук. Дрогобич : Посвіт, 2016. Вип. 15. С. 408-413.
17. Пусепліна Н. Андрагогічні засади використання освітньо-виховного потенціалу музеїв у професійній підготовці вчителів. Педагогічні науки. 2012. Вип. 54. С. 60-63.
18. Сігаєва Л. Є. Характеристика структури освіти дорослих в сучасній Україні. Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. 2011. Вип. 59. Педагогічні науки. С. 38-42.
19. Територія успіху. Практико орієнтований додаток до збірника наукових праць «Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи» 2015. № 1 (1).
20. Тимчук Л. І. Становлення та розвиток андрагогіки як теорії і практики освіти дорослих в Україні (кінець XIX-XX століття): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра пед. наук: 13.00.01. Тернопіль, 2016. 38 с.

21. Удовиченко І. В. Музейна педагогіка: теорія і практика : науково- методичний посібник. К., 2017. 72 с.

Інформаційні ресурси

1. <http://www.mon.gov.ua> – веб-сайт Міністерства освіти і науки України
2. <http://www.testportal.gov.ua> – веб-сайт Українського центру оцінювання якості освіти
3. <http://www.iitzo.gov.ua> – веб-сайт Інституту інноваційних технологій і змісту освіти Міністерства освіти і науки, молоді та спорту
4. <http://osvita-ua.net> – веб-сайт інформує з різноманітних питань освіти в Україні та за кордоном